

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kaskader filmowy (343905)

**Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej
gdzie indziej niesklasyfikowany**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kaskader filmowy **(343905)**

Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Kaskader filmowy (343905)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [405]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/photos/kaskader-czlowiek-podstep-3558044>
[dostęp: 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	11
3.1. Zadania zawodowe	11
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie czynności kaskaderskich	11
3.3. Kompetencje społeczne.....	13
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	13
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	14
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Kaskader filmowy 343905

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Dubler kaskader.
- Stuntman.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3435 Other artistic and cultural associate professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Maciej Bielicki – DOP STUNT, Płock.
- Andrzej Drzymulski – Agora S.A., Warszawa.
- Alicja Koterska – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Klaudia Gumieniak – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Dariusz Gruszczyński – Ekspert niezależny, Płock.
- Lechosław Wróbel – Komenda Powiatowa Policji w Kępnie, Kępno.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Jakub Gontarek – Rada Programowa ds. Kompetencji Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
- Michał Ślusarczyk – Związek Rzemiosła Polskiego, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Kaskader filmowy bierze udział w filmach i widowiskach telewizyjnych, zastępując aktorów podczas sytuacji i scen¹⁴ niebezpiecznych (zagrożających zdrowiu i życiu) oraz trudnych, wymagających wysokiej sprawności fizycznej lub specjalnych umiejętności i doświadczenia. Takie sceny mogą przedstawiać między innymi walki, skoki z dużej wysokości, upadki, palenie się, jazdę konną i upadki z konia, jazdę na nartach, wyścigi, pościgi lub kraksy samochodowe.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Kaskader filmowy występuje w różnego rodzaju przedsięwzięciach artystycznych i rozrywkowych, zawierających sceny niebezpieczne (zagrożające zdrowiu i życiu, a także narażające na utratę lub uszkodzenie mienia) bądź sceny trudne, wymagające wysokiej sprawności fizycznej i specjalnych umiejętności. Pracuje podczas realizacji filmów i widowisk telewizyjnych, reklam, spektakli w teatrze oraz pokazów kaskaderskich na żywo.

Głównym zadaniem kaskadera filmowego jest wykonywanie czynności kaskaderskich. Pracownik w tym zawodzie bierze udział w realizowaniu scen bójek, walk z bronią, skoków z dużej wysokości, upadków, jazdy konnej i upadków z konia, jazdy na nartach, wyścigów, pościgów, wypadków samochodowych bądź motocyklowych, akrobacji, scen z użyciem środków łatwopalnych oraz przedstawiających bezpośrednią styczność z nimi. W scenach tych najczęściej zastępuje aktorów odtwarzających role pierwszo-, drugo- i trzecioplanowe, ale może również występować w przewidzianej dla osoby o umiejętnościach kaskaderskich roli sprawcy lub ofiary gwałtownych, niebezpiecznych lub spektakularnych wydarzeń. W przypadku, gdy w scenie niebezpiecznej kaskaderowi filmowemu towarzyszy osoba, która sama nie posiada umiejętności kaskaderskich (np. aktor filmowy), pracownik w tym zawodzie powinien odpowiednio przygotować taką osobę do udziału w scenie – zdiagnozować potencjalne obszary i momenty ryzyka, zapoznać z nimi osobę towarzyszącą, przeprowadzić ją przez przedstawiane w scenie zdarzenia i monitorować jej stan.

W swojej pracy kaskader filmowy korzysta ze specjalistycznego sprzętu, za przygotowanie i eksploatację którego najczęściej sam odpowiada. Wśród wykorzystywanych przez niego urządzeń i narzędzi znajdują się takie, które umożliwiają i ułatwiają wykonywanie czynności kaskaderskich oraz zabezpieczają przed ich potencjalnie niebezpiecznymi skutkami.

Czynności kaskaderskie może wykonywać wyłącznie osoba, która posiada umiejętności odpowiednie do ich wykonywania, to znaczy taka, która przeszła stosowne szkolenia. Kolejnym wymogiem, który kaskader filmowy musi spełniać, jest posiadanie aktualnego orzeczenia lekarza medycyny pracy o zdolności do wykonywania czynności wymagających specjalnych umiejętności i jednocześnie szczególnej sprawności psychofizycznej. Kaskader filmowy powinien cechować się nie tylko wysoką

sprawnością fizyczną, ale również psychiczną – dobrze radzić sobie ze stresem i napięciami psychicznymi, być wytrwały i zdyscyplinowany. Oprócz tego wymaga się od niego odwagi, ale również odpowiedzialności i umiejętności realnej oceny podejmowanego ryzyka oraz minimalizacji niebezpiecznych skutków podejmowanych działań. Kaskader filmowy powinien również charakteryzować się asertywnością, by w przypadku, gdy postawione mu zadanie kaskaderskie wykracza poza jego umiejętności albo jego zdaniem stwarza zbyt duże ryzyko, potrafił odmówić wykonania takiego zadania.

Jeśli kaskader filmowy wykonuje swoją pracę na zasadzie prowadzenia własnej działalności gospodarczej i nie współpracuje przy tym z indywidualnym menadżerem albo agencją aktorską, wówczas to na nim spoczywa obowiązek poszukiwania nowych zleceń i możliwości występów w filmach lub widowiskach. Może wiązać się to z koniecznością prowadzenia działań promocyjnych, na przykład z przygotowaniem własnej strony internetowej i zarządzaniem taką stroną lub profilem zawodowym w mediach społecznościowych. Ponadto na kaskaderze filmowym prowadzącym własną działalność gospodarczą spoczywa obowiązek samodzielnego wykonywania rozliczeń finansowych i podatkowych, chyba że te zadania zleci do realizacji wynajętym usługodawcom.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **kaskader filmowy** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- poszukiwaniu planowanych realizacji filmów i widowisk zawierających sceny wymagające udziału kaskadera (samodzielnie lub za pośrednictwem wyspecjalizowanej agencji),
- zawieraniu umów obejmujących wykonanie określonych scen,
- zapoznawaniu się z rolą oraz ze scenariuszem¹⁵ filmu lub widowiska,
- ustalaniu z reżyserem momentu zastąpienia aktora oraz innych szczegółów występu,
- uczestnictwie w przygotowaniu wymaganych środków technicznych (farby, spłonki¹⁶, maty, materace, liny, zbiorniki z wodą itp.), rekwizytów i strojów,
- próbnym odgrywaniem scen, pozwalającym na sprawdzenie działania i niezawodności użytych środków technicznych oraz własnych możliwości odegrania zaplanowanej roli,
- odgrywaniu roli zgodnie z poleceniami reżysera,
- ocenianiu zagrożenia wynikającego z wykonywania określonego zadania,
- utrzymywaniu wysokiej kondycji fizycznej i psychicznej,
- przestrzeganiu zarządzeń oraz instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

WAŻNE:

Kaskader filmowy wykonuje pracę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, dlatego powinien na bieżąco uzupełniać swoją wiedzę z tego zakresu. Kaskader filmowy może założyć własną działalność gospodarczą, polegającą na świadczeniu usług kaskaderskich.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Kaskader filmowy wykonuje swoje obowiązki w różnych miejscach. O specyfice tych miejsc decydują poszczególne sceny w scenariuszu filmu, widowiska telewizyjnego bądź reklamy oraz koncepcja reżysera.

Kaskader filmowy może pracować w halach zdjęciowych, ale również w wynajętych na potrzeby kręcenia filmu, widowiska telewizyjnego lub reklamy pomieszczeniach użytkowych, takich jak magazyny, hale fabryczne, pałace, zamki, mieszkania, sklepy, garaże i inne. Oprócz tego kaskader

może pracować na wolnym powietrzu, w przestrzeniach otwartych, takich jak autostrady, przestrzenie miejskie (ulice, place), przestrzenie naturalne (akweny, lasy, tereny górskie) itp.

Ze względu na różnorodność miejsc, w których kręcone są zdjęcia filmowe, kaskader filmowy musi być przygotowany na konieczność długiego przebywania poza miejscem swojego zamieszkania i na wyjazdy, w tym również za granicę, do krajów, w których mogą panować trudne warunki klimatyczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Kaskader filmowy w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- pomocnicze środki techniczne, takie jak np. farby, spłonki,
- sprzęt specjalistyczny do efektów kaskaderskich, np. uprząże kaskaderskie¹⁸, airbag¹ do upadków z wysokości, batut³ sportowy, materace gimnastyczne,
- sprzęt do efektów specjalnych, np. maszyny do dymu, odrzutnie pneumatyczne¹⁰,
- sprzęt do łączności bezprzewodowej,
- sprzęt zabezpieczający przy wykonywaniu efektów samochodowych i motocyklowych, np. klatki antykapotażowe⁹, pasy, kaski,
- sprzęt alpinistyczny i do prac na wysokości, np. liny, karabińczyki⁶,
- sprzęt do pracy w wodzie i pod wodą, np. aparaty powietrzne, pianki neoprenowe¹¹, kamizelki wypornościowe,
- kostiumy i rekwizyty potrzebne do odegrania roli zgodnie ze scenariuszem i koncepcją reżysera,
- pojazdy przystosowane do wykonywania ewolucji kaskaderskich: motocykle, samochody, quady¹³ i inne, potrzebne do odegrania sceny zgodnie ze scenariuszem i koncepcją reżysera,
- zabezpieczenia osobiste, takie jak np. ochraniacze stawów, kręgosłupa,
- komputer z dostępem do internetu i poczty elektronicznej (jeśli sam poszukuje planowanych realizacji filmów i widowisk).

Organizacja pracy

Kaskader filmowy nie ma normowanego czasu pracy. Czas ten jest uzależniony od liczby zawartych i realizowanych kontraktów na występy w filmie lub widowisku. Pomiędzy jednym a drugim kontraktem kaskader filmowy może przez wiele dni albo nawet tygodni nie wykonywać swojej pracy. W czasie tych przerw nie powinien jednak zapominać o konieczności wykonywania ćwiczeń i utrzymywania dobrej kondycji fizycznej.

Kaskader filmowy może wykonywać swoje obowiązki o różnych porach dnia i nocy, przez kilka lub kilkanaście godzin – o tym, po jakim czasie ma skończyć wykonywanie zadania, decyduje reżyser na podstawie efektów zadania i tego, czy są one zgodne z jego założeniami. Praca wykonywana w takim trybie nie może jednak naruszać postanowień Kodeksu pracy, ponieważ świeżość i przytomność umysłu stanowią warunek konieczny prawidłowego i bezpiecznego wykonania zadania przez kaskadera filmowego.

Kaskader filmowy swoje obowiązki może wykonywać indywidualnie lub zespołowo, we współpracy z grupą innych kaskaderów filmowych, jeśli tego wymaga realizowana scena filmowa. Osoby pracujące w grupie powinny darzyć się wzajemnym zaufaniem, ponieważ ponoszą odpowiedzialność za zdrowie pozostałych kaskaderów filmowych biorących udział w danym zadaniu.

Pracownik w tym zawodzie wykonuje polecenia i odpowiada bezpośrednio przed reżyserem filmu, kierownikiem planu lub przed kaskaderem filmowym-koordynatorem, którego zadaniem jest między innymi dobór i szkolenie kaskaderów do odgrywania poszczególnych scen.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Kaskader filmowy jest narażony na występowanie czynników niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia. Czynniki te mają charakter:

- psychofizyczny – sprowadzają się przede wszystkim do obciążeń nerwowo-psychicznych, takich jak obciążenie emocjonalne i stres, wynikające z konieczności podejmowania ryzykownych czynności w ramach wykonywania obowiązków zawodowych,
- fizyczny – wiążą się z wykonywaniem ryzykownych czynności, akrobacji, inscenizowaniem walk lub wypadków.

Zagrożenia fizyczne w pracy kaskadera filmowego mogą wiązać się między innymi:

- ze złamaniami i zwichnięciami kończyn,
- z amputacjami² urazowymi,
- z oparzeniami termicznymi,
- ze zranieniami ostrymi przedmiotami służącymi jako rekwizyty filmowe,
- z podtopieniami (jeśli sceny kręcone są w wodzie),
- z obrażeniami wewnętrznymi,
- z urazami kręgosłupa, na przykład wskutek upadku z dużej wysokości bez odpowiedniego zabezpieczenia.

Ze względu na dużą ilość zagrożeń, w trakcie wykonywania pracy kaskader filmowy powinien być wyposażony w niezbędne zabezpieczenia osobiste (ochraniacze stawów, korpusu, kręgosłupa, kask i inne), a także w specjalistyczny sprzęt ułatwiający wykonywanie zadania oraz chroniący przed potencjalnie niebezpiecznymi skutkami.

WAŻNE:

W związku z występującymi zagrożeniami w pracy **kaskadera filmowego** szczególnie ważne są planowanie i organizacja pracy zgodne z:

- zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- zasadami przeciwpożarowymi.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **kaskader filmowy** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- silna budowa ciała,
- bardzo wysoka ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu sercowo-naczyniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- sprawność narządu wzroku (m.in. ostrość wzroku, widzenie barw, widzenie stereoskopowe, widzenie zmierzchowe),
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,

- brak lęku przed wysokością,
- refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- koncentracja i podzielność uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- zdolność opanowania technik relaksacyjnych i koncentracyjnych;

w kategorii cech osobowościowych

- odwaga,
- odpowiedzialność,
- cierpliwość i wytrwałość,
- rozwaga,
- asertywność,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- gotowość do pracy w niebezpiecznych warunkach środowiskowych,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Kaskader filmowy musi charakteryzować się bardzo wysoką sprawnością fizyczną. Pod względem wysiłku fizycznego praca w tym zawodzie należy do prac bardzo ciężkich. Wśród przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie kaskader filmowy znajdują się:

- niepełnosprawność fizyczna każdego typu,
- choroby psychiczne i upośledzenie umysłowe, ze względu na ciężką odpowiedzialność za zdrowie i życie swoje oraz innych osób na planie filmowym.

Aby wykonywać zawód, kaskader filmowy musi posiadać aktualne orzeczenie lekarza medycyny pracy o zdolności do wykonywania czynności, które wymagają specjalnych umiejętności i jednocześnie szczególnej sprawności psychofizycznej.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **kaskader filmowy** nie ma formalnych wymagań dotyczących poziomu i kierunku wykształcenia, choć według prawa czynności kaskaderskie można powierzać wyłącznie osobom posiadającym umiejętności odpowiednie do ich wykonywania. Niezbędne umiejętności można uzyskać na specjalistycznych kursach i szkoleniach z zakresu technik kaskaderskich, organizowanych

przez szkoły kaskaderów filmowych, szczególnie takie, które posiadają nieformalne patronaty organizacji branżowych filmowców lub instytucji kultury odpowiedzialnych za rozwój kinematografii.

Przydatne może być również ukończenie studiów I lub II stopnia na kierunkach sport lub wychowanie fizyczne, oferowanych przez akademie wychowania fizycznego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **kaskader filmowy** nie istnieją formalne tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji filmowej, czynności kaskaderskie należy jednak powierzać wyłącznie osobom posiadającym umiejętności odpowiednie do ich wykonywania, w szczególności osobom, których umiejętności zostały potwierdzone dokumentem wydanym na podstawie przepisów prawa. Mimo że w rozporządzeniu nie zostały wymienione rodzaje takich dokumentów, należy uznać, że posiadanie umiejętności odpowiednich do wykonywania czynności kaskaderskich mogą potwierdzać:

- uprawnienia instruktora techniki jazdy bądź licencja kierowcy rajdowego,
- uprawnienia instruktora dyscypliny sportu.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem, kaskader musi również posiadać orzeczenie lekarza medycyny pracy o zdolności do wykonywania czynności, które wymagają specjalnych umiejętności i jednocześnie szczególnej sprawności psychofizycznej.

Nieformalnym sposobem potwierdzenia umiejętności odpowiednich do wykonywania czynności kaskaderskich może być ukończenie szkoleń z zakresu:

- sztuk walki różnego rodzaju (np. boks, jiu-jitsu⁵, karate⁷, kick-boxing⁸),
- wspinaczki sportowej,
- akrobatyki sportowej,
- spadochroniarstwa,
- pracy na wysokości,
- stuntu motocyklowego¹⁷.

Szkoleniem, które w najszerszym zakresie przygotowuje do wykonywania zawodu, jest specjalistyczne szkolenie z zakresu technik kaskaderskich oferowane przez szkoły kaskaderów filmowych.

Podjęcie pracy w zawodzie ułatwia ponadto znajomość języka obcego w mowie i w piśmie (np. języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego lub rosyjskiego), która zwiększa możliwości zatrudnienia kaskadera filmowego przy realizacji filmów i widowisk zagranicznych lub o międzynarodowym charakterze.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **kaskader filmowy** nie występuje tradycyjna ścieżka awansu zawodowego, ale dla osób wykonujących tę pracę rozwój zawodowy może oznaczać:

- wzrost liczby ofert zatrudnienia przy realizacji filmów i widowisk kaskaderskich,
- otrzymywanie ofert zatrudnienia przy realizacji filmów i widowisk kaskaderskich o szczególnie prestiżowym charakterze, na przykład takich, które są tworzone przez uznanych reżyserów, również zagranicznych.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można uzyskać poprzez:

- doskonalenie swoich umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu sztuk walki i sportów ekstremalnych, przydatnych w wykonywaniu zadań zawodowych,
- wykonywanie zleceń umożliwiających zdobywanie w środowisku filmowym coraz większej renomy i popularności,
- po uzyskaniu doświadczenia zawodowego i zdobyciu niezbędnych kompetencji, podjęcie pracy w zawodzie pokrewnym kaskader filmowy-koordynator; do zadań osoby zatrudnionej w tym zawodzie należy między innymi szkolenie innych kaskaderów filmowych, opracowywanie planu zabezpieczeń kaskaderskich na planie filmowym, przygotowywanie scen zawierających czynności kaskaderskie itp.; wykonywanie tego zawodu wiąże się również z większą odpowiedzialnością i wymaga dużego doświadczenia w zakresie technik kaskaderskich,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych: zawodnik dyscypliny sportu, trener sportu lub statysta.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **kaskader filmowy** nie ma możliwości formalnego potwierdzenia kompetencji zawodowych. Taka możliwość istniała przed rokiem 2005 i na rynku pracy nadal funkcjonują osoby posiadające nabyte wówczas licencje dokumentujące kwalifikacje do wykonywania zawodu kaskadera filmowego, które teraz mogą stanowić nieformalne potwierdzenie posiadanych umiejętności.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu kaskader filmowy poprzez ukończenie szkoleń lub zdobycie uprawnień instruktora kursów z zakresu sztuk walki, sportów ekstremalnych, pracy na wysokości itp.

Nieformalnym potwierdzeniem kompetencji jest również wpis do internetowej bazy polskich kaskaderów filmowych (niemającej jednocześnie statusu oficjalnego spisu osób uprawnionych do wykonywania pracy w zawodzie), który można uzyskać po ukończeniu specjalistycznego szkolenia z zakresu technik kaskaderskich.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **kaskader filmowy** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Zawodnik dyscypliny sportu	342102
Trener sportu	342207
Kaskader filmowy-koordynator	343906
Statysta	962202

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **kaskader filmowy** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przyjmowanie zleceń na realizację scen wymagających udziału kaskadera i zawieranie umów obejmujących wykonanie czynności kaskaderskich.
- Z2 Przygotowanie sprzętu zabezpieczającego i wspomagającego wykonywanie czynności kaskaderskich.
- Z3 Zastępowanie aktorów podczas scen wymagających umiejętności odpowiednich do wykonywania czynności kaskaderskich.
- Z4 Utrzymywanie wysokiej sprawności psychofizycznej.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie czynności kaskaderskich

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie czynności kaskaderskich obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przyjmowanie zleceń na realizację scen wymagających udziału kaskadera i zawieranie umów obejmujących wykonanie czynności kaskaderskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady podejmowania współpracy z agencją aktorską lub indywidualnym menadżerem, • Zasady konstruowania <u>portfolio</u>¹²; • Warunki i reguły wpisu do internetowej bazy kaskaderów filmowych; • Portale internetowe zamieszczające ogłoszenia o pracę; • Zasady udziału w <u>castingach</u>⁴; • Poziom umiejętności kaskaderskich konieczny do realizacji określonych czynności kaskaderskich z zachowaniem bezpieczeństwa; • Standardy konstruowania umów obejmujących wykonanie czynności kaskaderskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Współpracować z agencją aktorską lub z indywidualnym menadżerem; • Konstruować i prezentować własne portfolio; • Uzyskać wpis do internetowej bazy kaskaderów filmowych; • Korzystać z internetowych portali zamieszczających ogłoszenia o pracę; • Brać udział w castingach; • Realistycznie oceniać poziom własnych umiejętności kaskaderskich i na tej podstawie podejmować decyzję o wzięciu udziału w określonych przedsięwzięciach; • Zawierać umowy obejmujące wykonanie czynności kaskaderskich z dbałością o zabezpieczenie własnych interesów i zachowanie uczciwości wobec pracodawcy.

Z2 Przygotowanie sprzętu zabezpieczającego i wspomagającego wykonywanie czynności kaskaderskich	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sprzęt specjalistyczny do efektów kaskaderskich, zasady jego zabezpieczania, użytkowania i konserwacji; • Sprzęt do efektów specjalnych, zasady jego użytkowania i konserwacji; • Zabezpieczenia osobiste i zasady ich stosowania; • Sprzęt do pracy w wodzie i pod wodą, sprzęt alpinistyczny i do pracy na wysokości oraz zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczać, użytkować i konserwować sprzęt specjalistyczny do efektów kaskaderskich; • Zabezpieczać, użytkować i konserwować sprzęt do efektów specjalnych; • Stosować zabezpieczenia osobiste; • Zabezpieczać, użytkować i konserwować sprzęt do pracy w wodzie i pod wodą oraz sprzęt alpinistyczny i do pracy na wysokości;

<p>jego zabezpieczenia, użytkowania i konserwacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojazdy przystosowane do wykonywania ewolucji kaskaderskich, zasady jego zabezpieczenia, użytkowania i konserwacji; • Zasady doboru odpowiedniego sprzętu w celu uzyskania efektu pożądanego z punktu widzenia reżysera, z zachowaniem bezpieczeństwa swojego oraz innych osób znajdujących się w miejscu wykonywania czynności kaskaderskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczać, użytkować i konserwować pojazdy przystosowane do wykonywania ewolucji kaskaderskich; • Dobierać odpowiedni sprzęt w celu uzyskania efektu pożądanego z punktu widzenia reżysera, z zachowaniem bezpieczeństwa swojego oraz innych osób znajdujących się w miejscu wykonywania czynności kaskaderskich.
--	---

Z3 Zastępowanie aktorów podczas scen wymagających umiejętności odpowiednich do wykonywania czynności kaskaderskich

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zapoznawania się z rolą, odgrywania jej i ustalania szczegółów występu z reżyserem; • Podstawowe techniki aktorskie; • Zasady odgrywania scen próbnych; • Techniki kaskaderskie; • Ewolucje kaskaderskie i zasady ich wykonywania z zachowaniem bezpieczeństwa swojego i innych osób znajdujących się w miejscu wykonywania czynności kaskaderskich; • Budowę ciała człowieka w podstawowym zakresie oraz ograniczenia fizyczne wynikające z mechaniki jego działania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznawać się z rolą, odgrywać ją i ustalać szczegóły występu z reżyserem; • Stosować podstawowe techniki aktorskie; • Odgrywać sceny próbne; • Stosować techniki kaskaderskie; • Wykonywać ewolucje kaskaderskie z zachowaniem bezpieczeństwa swojego i innych osób znajdujących się w miejscu wykonywania czynności kaskaderskich; • Kontrolować i planować ewolucje kaskaderskie z uwzględnieniem ograniczeń fizycznych i mechanicznych wynikających z budowy ciała człowieka.

Z4 Utrzymywanie wysokiej sprawności psychofizycznej

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Reguły i metody planowania oraz wykonywania treningów w celu zachowania wysokiej sprawności fizycznej; • Reguły i metody planowania oraz stosowania odpowiedniej diety w celu zachowania wysokiej sprawności fizycznej; • Metody radzenia sobie ze stresem i rozładowywania napięcia emocjonalnego; • Techniki relaksacyjne i wpływające na wzrost koncentracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Planować i wykonywać treningi w celu zachowania wysokiej sprawności fizycznej; • Panować i stosować odpowiednią dietę w celu zachowania wysokiej sprawności fizycznej; • Radzić sobie ze stresem i rozładowywać napięcie emocjonalne; • Stosować techniki relaksacyjne i wpływające na wzrost koncentracji.

3.3. Kompetencje społeczne

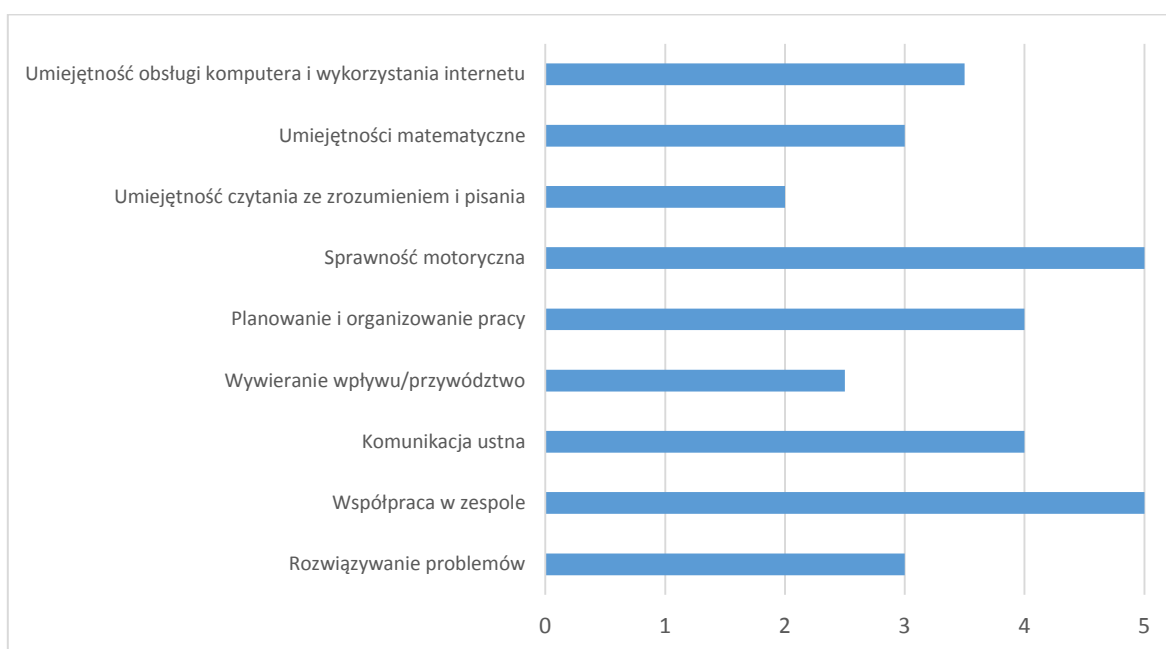
Pracownik w zawodzie **kaskader filmowy** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki swoich działań.
- Racjonalnej oceny ryzyka podejmowanych czynności i asertywnego modyfikowania ich w celu zapewnienia bezpieczeństwa sobie i innym osobom pracującym na planie filmowym.
- Samodzielnego rozwiązywania problemów, także pod presją czasu i w warunkach wysokiego stresu.
- Podejmowania współpracy w grupie z innymi kaskaderami filmowymi uczestniczącymi w wykonywaniu konkretnych czynności kaskaderskich.
- Budowania atmosfery zaufania i porozumienia w grupie kaskaderów filmowych uczestniczących wspólnie w wykonywaniu konkretnych czynności kaskaderskich.
- Postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej i kultury osobistej.
- Dzielenia się swoją wiedzą z mniej doświadczonymi kaskaderami filmowymi.
- Rozwijania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **kaskader filmowy**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **kaskader filmowy**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **kaskader filmowy** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Kaskader filmowy w celu wykonywania czynności kaskaderskich może zostać zatrudniony przy realizacji:

- filmów,
- widowisk telewizyjnych,
- reklam,
- spektakli teatralnych,
- przedstawień lub pokazów kaskaderskich na żywo (podczas festynów, imprez, w tematycznych parkach rozrywki itp.).

Obecnie (2019 r.) liczba ofert pracy w zawodzie kaskadera filmowego jest niewielka, a twórcy filmowi i telewizyjni najchętniej zatrudniają sprawdzone grupy kaskaderskie, dlatego sposobem zwiększającym szanse na znalezienie zatrudnienia może być dołączenie do jednej z takich grup.

Kaskaderzy filmowi pracują w oparciu o kontrakty na realizację czynności kaskaderskich przy konkretnym przedsięwzięciu, nie mając przy tym pewności, jaka może być częstotliwość takich przedsięwzięć. Dlatego dla większości z nich wykonywanie zawodu kaskadera filmowego nie jest jedynym źródłem utrzymania. Ten zawód często wykonywany jest jako zajęcie dodatkowe obok podstawowej działalności, na przykład w charakterze instruktora sportów walki czy sportów ekstremalnych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>
Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>
Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>
Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracy>
Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2019 roku) w ramach systemu kształcenia w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **kaskader filmowy**, ale osoba zainteresowana znalezieniem zatrudnienia w tym zawodzie może ukończyć:

- akademię wychowania fizycznego na kierunku sport lub wychowanie fizyczne,
- kurs w szkole kaskaderów filmowych, szczególnie takiej, która posiada nieformalny patronat organizacji branżowej zrzeszającej filmowców lub instytucji kultury odpowiedzialnej za rozwój kinematografii.

Szkolenie

Kaskader filmowy musi posiadać umiejętności odpowiednie do wykonywania czynności kaskaderskich. Nabycie takich umiejętności umożliwia podjęcie kursu z zakresu technik kaskaderskich, realizowanego przez wyspecjalizowane szkoły kaskaderskie, posiadające kadre trenerów, składającą się z doświadczonych kaskaderów filmowych. Organizatorzy kursów poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi zaświadczeniami lub wpisem do internetowej bazy kaskaderów (niemającej jednocześnie statusu oficjalnego spisu osób uprawnionych do wykonywania pracy w zawodzie).

Osoby zainteresowane pracą w zawodzie mogą doskonalić umiejętności odpowiednie do wykonywania czynności kaskaderskich, również uczestnicząc w kursach organizowanych przez prywatne firmy edukacyjne. Takie szkolenia mogą dotyczyć m.in.:

- sztuk walki różnego rodzaju (np. boks, jiu-jitsu, karate, kick-boxing),
- wspinaczki sportowej,
- akrobatyki sportowej,
- spadochroniarstwa,
- pracy na wysokości,
- doskonalenia techniki jazdy motocyklem lub samochodem,
- gimnastyki.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Kaskader filmowy może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2019 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **kaskader filmowy** zależy od liczby i skali projektów, w których pracownik bierze udział, a także od poziomu skomplikowania zadań kaskaderskich, które ma wykonać. Dzienna stawka za dzień zdjęciowy dla kaskadera filmowego waha się od kilkuset do kilku tysięcy złotych brutto. Wycenie mogą podlegać również poszczególne czynności kaskaderskie: od kilkuset złotych za bójkę do kilku tysięcy złotych za bardziej skomplikowane i ryzykowne zadania, jak na przykład płonienie. Mimo, że stawki te mogą wydawać się wysokie, to jednak tego typu wymagające i spektakularne zlecenia pojawiają się stosunkowo rzadko. Co więcej, kaskader filmowy musi sam pokryć koszty związane z zaopatrzeniem się w odpowiedni sprzęt i wyposażenie i jego eksploatacją.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **kaskader filmowy** nie ma możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 597, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2011 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji filmowej (Dz. U. Nr 75, poz. 401).

Literatura branżowa:

- Katz S.D.: Reżyseria filmowa ujęcie po ujęciu. Od pomysłu do ekranizacji. Warszawska Szkoła Filmowa, Warszawa 2007.
- Lumet S.: Praca nad filmem. Wydawnictwo Filmowe, Myślenice 2013.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>

- Baza wiedzy Stowarzyszenia Filmowców Polskich, artykuł „Kaskaderzy. Filmowy sport ekstremalny”: https://www.sfp.org.pl/baza_wiedzy,303,21192,1,1,Kaskaderzy-Filmowy-sport-ekstremalny.html
- Opis zawodu, wywiad z przedstawicielem zawodu „Zawód: Kaskader”, portal naekranie.pl: <https://naekranie.pl/artykuly/zawod-kaskader>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Airbag	Poduszka powietrzna służąca do zabezpieczeń podczas upadków i skoków z wysokości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.kaskaderzy.com.pl/pl/main.php?p=41 [dostęp: 31.03.2019]
2	Amputacja	Częściowe lub całkowite odjęcie jakiegoś narządu, kończyny.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/amputacja;3868892.html [dostęp: 31.03.2019]
3	Batut	Przyrząd gimnastyczny. Sprężysta siatka rozpięta na ramie, umożliwia wykonywanie wysokich skoków z ewolucjami.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/batut;3875085.html [dostęp: 31.03.2019]

INFORMACJA O ZAWODZIE – Kaskader filmowy 343905

4	Casting	Spotkanie, w czasie którego dokonuje się wyboru aktora do roli w filmie.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/casting;4011014.html [dostęp: 31.03.2019]
5	Jiu-jitsu	Jeden z najstarszych japońskich systemów walki. Sztuka walki wręcz o defensywnym charakterze, polegająca na kombinacji uników, chwytów, rzutów oraz ucisków i uderzeń w niewralgiczne punkty ciała przeciwnika.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/jujitsu;3918501.html [dostęp: 31.03.2019]
6	Karabińczyk	Rodzaj haczyka zamykanego sprężyną, używanego do zaczepiania różnych przedmiotów.	https://sjp.pwn.pl/sjp/karabinczyk;2469502.html [dostęp: 31.03.2019]
7	Karate	Ogólna nazwa japońskich szkół walki wręcz bez użycia broni. Rozróżnia się karate bojowe (stosowane np. w samoobronie) i karate sportowe. W karate sportowym istnieje wiele stylów różniących się technikami walki, sposobem ich wykonania, metodami szkolenia i przepisami.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/karate;3920309.html [dostęp: 31.03.2019]
8	Kick-boxing	Dyscyplina sportu łącząca elementy boksu i karate.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/kick-boxing;3922005.html [dostęp: 31.03.2019]
9	Klatka antykapotażowa	Sprzęt zabezpieczający przed skutkami przewrócenia się pojazdu przez przód podwoziem do góry.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.altair.com.pl/news/view?news_id=15025 [dostęp: 31.03.2019]
10	Odrzutnia pneumatyczna	Urządzenie pneumatyczne do błyskawicznego odrzucenia kaskadera na odległość kilku lub kilkunastu metrów.	http://www.kaskaderzy.pl/pl,s-przet.html [dostęp: 31.03.2019]
11	Pianka neoprenowa	Strój do uprawiania sportów wodnych wykonany z kauczuku syntetycznego – materiału wodoodpornego, lekkiego, wytrzymałego i posiadającego właściwości termoizolacyjne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/sjp/neopren;2488076.html [dostęp: 31.03.2019]
12	Portfolio	Teczka zawierająca dokumentację czyjejś działalności artystycznej.	https://sjp.pwn.pl/sjp/portfolio;2572155.html [dostęp: 31.03.2019]
13	Quad	Pojazd terenowy przypominający motocykl z czterema dużymi kołami.	https://sjp.pwn.pl/sjp/quad;2573149.html [dostęp: 31.03.2019]
14	Scena	Fragmenc utworu literackiego, reportażu, filmu itp. stanowiący pewną całość. W kinematografii: odcinek filmu, który wyróżnia się jednością miejsca i czasu, i jest złożony z kilku lub kilkunastu ujęć.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/sjp/scena;2574933.html [dostęp: 31.03.2019]
15	Scenariusz	Materiał literacki stanowiący podstawę do realizacji filmu, spektaklu, programu telewizyjnego. Scenariusz zawiera plan przebiegu akcji, zarys sytuacji i postaci.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/scenariusz;3972873.html [dostęp: 31.03.2019]
16	Splonka	Urządzenie do zapalania ładunków prochowych lub do inicjowania detonacji materiałów wybuchowych.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/splonka;3978326.html [dostęp: 31.03.2019]

INFORMACJA O ZAWODZIE – Kaskader filmowy 343905

17	Stunt motocyklowy	Ewolucje kaskaderskie na motocyklu lub sposób prowadzenia motocykla polegający na jeździe na przednim lub tylnym kole, wprowadzaniu motocykla w kontrolowany uślizg tylnego koła i jednoczesnym wykonywaniu akrobacji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.motogen.pl/sport/stunt [dostęp: 31.03.2019]
18	Uprząż kaskaderska	Taśmy opasające ciało kaskadera, które pomagają w wykonywaniu ewolucji w powietrzu i zabezpieczają przed upadkiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.kaskaderzy.pl/pl,sprzet.html [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.